

SLOVENE

Štev. 214.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.

(vhod čez dvorišče nad tiskarno).

Z urednikom je mogoče govoriti le od 10—12 ure dopoldne.

Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v torek, 20. septembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno v nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati: za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnih stvarih prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.

Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.

Vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Inserat se računa enostopno po površini (dolžina 72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat 9 h, za več kot trikrat 8 h.

V reklamnih noticah stane enostopna garmondovska 20 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

Upraviškega telefona št. 188.

Pisma iz Srbije.

Kongres srbske akademične mladine. — Sprejem Slovencev in Hrvatov. — Kralj Peter ter mladina. — Mladina in Rusija. — Veselje mladine. — Prihod Bolgarov. — Svečana seja. — Otvoritev razstave. — Kralj Peter in Slovenci. — Zbirniški kongres. — Špijoni.

Belgrad, 18. sept.

Že dolgo časa se vam nisem javil, a če bi prav hotel pisati, ni bilo pr merne stvarine. Že več dni se pripravljamo za kronanje ter druge svečanosti, vse drugo je nekako stopilo v ozadje. Belgrad je lepo okrašen ter odišen in njegove ulice so polne gostov. Včeraj je došla sem hrvaška in slovenska mladina, a dva dni pred njimi je prispela srbska iz vseh neosvojenih krajev ter iz raznih vsučilišč. Srbska akademična mladina je imela v petek, 16 sept., kongres, na katerem se je sklenilo, da se srbska mladina iz vseh srbskih krajev združi ter tako zjedini, da dela za izvršitev zavedne narodne misli. V soboto se je srbska akademična mladina ter tudi drugi Srbi, peljali na ladji „Beogradu“ do Zemuna, da ondi sprejme ter dovede slovenske ter hrvaške goste. Poleg nad 500 dijakov je bila na ladji tudi vojaška godba kraljeve garde, ki je, ko se je ladja približala zemunski obali, pozdravila goste s sviranjem vseslovenske himne: »Hej Slovania«. Z burnimi »Žveki« ter »D. bro nam došli« so pozdravljali Srbi slovenske goste, a Slovenci in Hrvati, navdušeni vled takega sprejema, so tudi veselo vzklikali. Ta divni prizor je gledalo preko tisoč ljudi z zemunske obale, ki so tudi klesali gostom. Ko so gosti šli na ladjo, je nastalo medsebojno objemanje ter poljubovanje, ki je trajalo dokler ni ladja pristala ob belgrajski obali. Akoravno je v tem času jako padal dež, pričakovalo je na belgrajski obali došle goste vro in mnogo sveta, a posebno mnogo je bilo častnikov, ker je napravilo na goste jako dober vtis. Ko so stopili gosti in dežniki z ladje, so šli, spremljani od velikega števila meščanstva ter vojaške godbe, po glavnih prištaniških ulicah poleg Dobra. Tu je mladina z navdušenim klicanjem izzabila kralja, ki se je pojavil na cknv. Ta kraljeva pozornost je nenavadno vplivala na Slovence in Hrvate, ki so bili jako navdušeni. Ko je došla mladina pred rusko poslanstvo, pokazal se je na oknu ruski poslanik Gubastov z vsem poslaniškim osebjem. Mladina je ob tej priliki izlila svoja čutila za bratsko Rusijo z burnimi ter navdušenimi klici: »Živila zaštitnica Slovanov, Rusija!«

Izpred ruskega poslanstva je odšla mladina v „Bajlonovo pivnico“, kjer je bil pripravljen obed. Akoravno trudni od dolgega pota ter prečute noči ter vkljub grdemu vremenu, ker je vedno deževalo, so vendar gostje celo popoldne porabili za ogledovanje mesta, a zvečer je bil prijateljski večer, na katerem je bilo poleg mladine vrlo mnogo častnikov. Častniki so v vsem jako postrežljivi gostom ter jim gredo radi na roko; oni so predmet velike ljubavi od strani Slovencev in Hrvatov. Ob zvokih vojaške godbe se je veselila mladina celo noč do jutranje zore; a jutraj so vsi skupaj odšli na kolodvor pozdravit nove goste: bolgarsko mladino. Na zasebnem vlaku je dospelo ob pol 8 uri 142 Bolgarov iz Srbije, ki so jih Srbi, Hrvati ter Slovenci sprejeli najprijazneje. Potem so odšli skupno v dvorano »Bulevar«, kjer se je vršila svečanostna seja belgrajskega akademičnega društva »Pobratimstvo«. Otvoril jo je predsednik društva, pravnik Ljub. Nešić ter zahvalil goste, ker so se odzvali vabilu srbske mladine ter s svojim prihodom povečali proslavo stoletnice prvega srbskega vstanka pod Črnim Jurijem. Svoj govor je končal: Živeli jugoslovanski gosti: Slovenci, Hrvati in Bolgari. Od Slovencev je govoril

pravnik Gregor Žerjav, zaključivši: »Živela braća Srbi!« Imenom Hrvatov je govoril pravnik Križman, v ime Bolgarov pa St. Čilingirov; potem pa je pravnik Antula predaval o značaju srbskega vstanka pod Kara Džordjem. Slovenci ostanejo v Belgradu do kraljevega kronanja, a potem še nekoliko dni, da si ogledajo razne kraje srbske kraljevine.

Po končanem zborovanju je odšla mladina na »Veliku školo«, kjer se je otvorila umetniška razstava jugoslovanska. Udeležba je bila ogromna.

Ob 11. dop. je došel kralj, spremljan od vseh ministrov. Pozdravil ga je pravnik Ljub. Nešić. Kralj se nato zahvali ter izjavi, da je razstava čtovjena. O svojih vtisih iz razstave vam hočem pisati pozneje, a tu naj vam opišem kraljevo zanimanje za slovenski del razstave, kar bo gotovo zanimalo bralce »Slovenca«.

Slovenski umetniki so razstavili svoja dela v treh velikih oddelkih. Največji del zavzemajo člani umetniškega društva »Sava«. Pri vstopu je kralja pričakoval g. Rihaard Jakopič. Kralj je podal roko najprvo Jakopiču, a potem večini slovenskih dijakov. Obrnivši se na predsednika »Pobratimstva« Nešića je prasal kralj: »So li to bratje Slovenci?« Ko dobi na to odgovor, da so, pravi: »Milo mi je! Milo mi je!« Potem si je začel ogledovati razstavljena dela. Tolmačil mu jih je Jakopič. Včasih je pa kralj sam tolmačil, kaj predstavlja kakva slika, rekoč: »Jaz ljubim žene, pri katerem je treba šele pogoditi, kaj znači slika.«

Na neke slike je padala svetloba slabo in kralj to pripomni Jakopiču. Ta mu pravi, da ni sam kriv, ker je ni bilo mogoče druge namestiti. Kralj mu nato reče: »Če niste krivi vi, smo krivi mi. Ali drugič, če da Bog, bo boljše.« Zatem si je ogledal kralj oddelke društva »Vesna«, a potem oddelke neorganiziranih slovenskih umetnikov. Znano je, da je kralj Peter I. strasten kadilec. Ogledujoč si ta oddelke pade mu pogled na sliko, na kateri je bil jako živo predstavljen ogenj na cigari. Kralj tu postoji nekoliko dalje ter pravi: »Divno je izražen ogenj, tako da bi človek najrajši pušil, a to je hudo za mene, ker vidim, da je tu zabranjeno pušiti.«

Pri ogledovanju se kralj ustavi tudi pri sliki biskupa Strešmayerja ter vpraša blizu stoječega Hrvata, kako je sedaj s starim biskupom. Ko je dobil odgovor, da dobro, reče: »Hvala Bogu! To mi je milo!« Posebno pozornost je obračal kralj na dela Antona Gvaize, Ivana Vavpotiča, Ivana Groharja, Riharda Jakopiča, Henrika Santelna, Ivana Zabrta, Avgusta Bertolda, a posebno Antona Ašbeja. Od skulpturnih del se je posebno zanimal kralj za dela Josipa Ajleca, Svetislava M. Perucijsa in Celestina Misa. Na izložbi sodeluje 24 slovenskih umetnikov ter 6 umetnic. Slovenci so razstavili nad 160 predmetov, tako da so po številu razstavljenih del močnejši nego Srbi, ali Hrvati, ali Bolgari. V slovenskem oddelku je govoril slikar gospod Vavpotič. Tu se je kralju poklonila slovenska dijaška deputacija.

Pri odhodu iz razstave so pozdravili kralja Slovenci, Hrvati, Bolgari in Srbi, kakor že pri dohodu z burnimi klici: »Živio kralj!« Pozdravni klici so grmeli še dolgo potem, ko se je kralj že oddaljil iz postopja. Tu navzročijo jugoslovanski umetniki imajo namen, se posvetovati o skupnem listu, o čiji zvezi in o bodočih razstavah.

Za danes končam tu. . . . Jutri vam poročam o otvoritvi zdravniškega shoda. Tudi tega je otvoril kralj Peter. O tem pa, kako je na celem potu spremljalo ter tudi tu spremlja slovenske in hrvaške goste veliko število — špijonov, vam nočem pisati ničesar.

Vsekoroški slov. mladeniški shod.

Takega shoda, kot se je vršil v nedeljo, dne 18. t. m. na Vel. Strmcu na Koroškem, že dolgo ni videla koroška dežela. Iz vseh slovenskih koroških hribov in dolin so prihiteli na shod možje in mladeniči. Nad 600 slovenskih mladeničev in mož je prihitelo na ta sestanek. Ta shod nam je bil priča, da Koroška še ni propala. Ta shod je položil temeljni kamen za lepšo zarijo, ki bo prislajala koroškemu ljudstvu. Prijazni in resdivni Strmec je privabil toliko ljudstva, da nikoli ne bi bili pričakovali tolike udeležbe. Stari rodoljubi koroški, ki so osiveli v borbi za narod, so se vračali veselih lic in radostnega srca domov, ker so videli, da bo prišel za njimi mlad, čil rod. Raz cerkve, gostilne in župnišča so vihrale narodne, koroške, avstrijske in papeške zastave. Strmec je oblekel praznično obleko, da dostojno proslavi vzbujenje Korotana. Slavoloki s pomembnimi napisi so pozdravljali prišlece: »Slovan gre na dan«. »Slovenci, ne udajmo se«. »Vse za vero, dom, cesarja«. »Dobro došli!«

Tako navdušenega shoda slovenska Koroška še ni videla. Na tem shodu so koroški Slovenci pokazali, da hočejo živeti. Slovenska mladina na Koroškem se dviga k narodnemu delu! Vse grožnje nemškutarjev niso odvrnile zavednih mladeničev, da ne bi prihiteli na shod. Tudi gorenjski fantje so prišli na shod ter navdušeno nazdravljali svojim koroškim slovenskim bratom. Odlično je bila zastopana tudi slovenska duhovščina in mestna inteligenca.

Prekrasno petje je dvigalo navdušenje. Splošno se je povdajalo, da so slovenska katoliška izobraževalna društva tekom pol leta že visoko dvignila narodno zavest in narodno delo med koroškimi Slovenci. Vzbudila so slovenske mladeniče, najlepšo nado boljše bodočnosti slovenstva na Koroškem!

Dopoldne se je vršila cerkvena slavnost. Cerkvini govor je imel stolni vikar Luka Smolnikar iz Ljubljane, in sicer vled obilne množice ljudstva zunaj na prostem pred cerkvijo, odkoder je krassen razgled po precejšnjem delu slovenske Koroške. V govoru se je obračal zlasti na može in mladeniče, katerim je na srce pokladal ljubezen do svete vere, najdražje svetlinje naših pradedov, in sicer žive vere, ki se kaže v življenju po veri. Kakor je nekaj slovensko ljudstvo od svojih vojvod na Koroškem pri vstopu na gosposvetskem polju zahtevalo, da so morali obljubiti varstvo svete vere in s tem pokazalo globoko udanost naših pradedov do svete vere, tako se tudi v prihodnje ta zvestoba omajati ne sme. Saj vera je podlaga prave sreče, tako za posameznika, kakor za cele narode; čim vernejši so narodi, tem močnejši, tem večji so. Tako je tudi slovenskemu narodu le v znamenju svete vere zagotovljena rešitev. Zlasti pa treba mladeničem poleg trdnega verskega prepričanja življenja po sv. veri. Le tako se bodo vzgajali v dobre značajne može, ki bodo neomajljivo zvestobo ohranili tudi svoji narodnosti. Težak je boj v sedanjih časih za tako krepkasto življenje, toda pod varstvom Brezmadežne, varuhinje slovenske mladine, je tudi to mogoče. V boju za pozemeljske ideale pa nikoli ne izpustimo izpred oči končnega svojega cilja: za kaj višjega sem rojen, za ljubezen božjo, za vedno življenje!

Slavnostno sv. mašo je daroval pred. g. Janez Kalan, župnik iz Zapog na

Kranjskem. Asistirala sta mu č. g. župnik Katnik iz Dholice in bogoslovec Schiller iz Škodola. Pri maši je res krasno pelo pevsko društvo »Zvezda« iz Hodiš pod vodstvom g. Stanglina iz Smihela. Po sv. maši se je vršil takoj shod pod milim nebom.

Sklicatelji shoda gosp. župnik Janko Meierhofer iz Gozdanj, podpredsednik podobora kršč. socialne zveze, pozdravi vse navzoče in predstavi vladnega zastopnika barona Lazarinija iz Velikoveca. — Nato se je izvolilo »per acclam.« predsedništvo: Č. g. Jurij Trunk, župnik na Peravi pri Beljaku predsednik, g. Kaufmann z Jezerc nad Vrbo podpredsednik in č. g. Janko Meierhofer tajnik.

Č. g. Jurij Trunk pozdravi nato kot predsednik vse navzoče zlasti Kranjce in Stajerce. Koroška naj danes pokaže, da še ni propala!

Nato govori mnsgr. Val. Podgorc, vikar v Marijanišču v Celovcu o pomenu ljudske izobrazbe v sedanjem času. Kratka vsebina govora je sledeča: Omika je res neka čast — ona je bojovna moč. Od nje zavisi cela sreča ljudstva. Omika je življenjska moč vsakega naroda. Drevo raste veselo, če je zdravo. In tako je tudi z omiko v ljudstvu. Človek mora biti v srcu zdrav, drugače ni olikan. Olikana država je le tista, ki brani vsakega, četudi je narod v manjšini. Biti moramo močni in pogumni, ne tako, kakor žabe, ki se poskrijejo, če slišijo hrum in šum. Pri tem pa ne smemo se preveč vneti za kako stvar, ampak premisseno in s previdarkom. Krogija, če na skalo prileti, išče si pot drugam, studenec pa polagoma išče poti in jo tudi najde.

Kaj je torej treba k omiki?

1. Pravega dela. Pačevino je spredel pajek, luknjo v drevesu je napravil črv. Na delu človeškem poznamo omiko. Vsi ne morejo biti gospodje, toda to je omika, če vsak stan najde dobro zaslužilo. Kjer je na svetu veliko solnci, tam je velika senca. A to ni omika. — Omika je, če človek zna brati, toda če le slabe knjige bere in slabe časnike, bi bilo zanj veliko boljše, če se bi sploh brati ne naučil. — Umetnost je v cvetu — najlepše kipe izdelujejo, najlepše podobe delajo, umetnost, če je lepa, je dobra, če je pa nesramna, je boljše, da je ni. Peti znati, je lepo, a če samo izprijene pesmi pojete, je za vas veliko boljše, če sploh ne znate peti. Dajte nam tako omiko, da bomo imeli zdrave, srečne in poštene ljudi. Omika ni škodljiva, a prava mora biti, ona je pot do blagostanja; če pa človek noče več delati, je taka omika narodu pogubna. Mi potrebujemo delavnega ljudstva.

2. Prava omika se spozna na pametnem užitku, na zmernem uživanju. Ravno danes se vrši v Celovcu »Volkefest«. In danes jutraj je ležalo po cesti vse polno pijancev. Glejmo torej na to, da ostane ljudstvo trezno. Posebno pa vi mladeniči! Sovražniki prave omike so nečistost, pijančevanje in plesanje. Človek potrebuje veselja. In kako lepo bi bilo, ko bi na Koroškem imeli izobraževalnih društev, v katerih bi se predavalo o bučelarstvu, o sadjarji, o ribištvi, v katerih bi se gojilo pošteno petje in bi se uprizorile lepe igre. Zlostno je pri nas. Posestvo eno za drugim razpada, po nekaterih celo ne sejejo več. — Bodite torej pravi apostoljini za ta društva, izključite vse, kar bi škodovalo, a poprimite se vsega, kar je koristno.

Govoru je sledilo živahno pritrdjevanje. (Dalje prib.)

Splošna stavka v Italiji.

Splošna stavka v Italiji je imela namen protestirati proti umešavanju vojaštva v bo-

jih med kapitalom in delavstvom. Na dveh krajih, namreč v Buggeru v južni Italiji in pa v Casteluzzu v Siciliji je vojaštvo streljalo na delavstvo, ki ni nastopilo nasilno. V Casteluzzu je pa celo orožništvo udrlo v gostilno, kjer so se poljedelski delavci posvetovali o stavi, pričelo s njimi prepričanje in pričelo streljati med nje. Vse delavstvo je bilo zato nad vse razburjeno in pričelo je misliti na splošno stavko.

Dasi je Giolitti takoj zaukazal preiskavo o dogodku v Casteluzzu, je že bilo prepozno in socialistični voditelji so sklenili prirediti splošno stavko, da protestira oproti vmešavanju vojaštva pri sporih med kapitalom in delom. Da je stavka pred vsem izbruhnila ravno v Gorenji Italiji, ni čudno, ker je ravno v Gorenji Italiji najbolj razvita industrija.

V sredini in južni Italiji ni prišlo do splošne stavke. Ker je vlada zapovedala zapreti orožnike, ki so dali povod razburjenju in izjavi, da ni njen namen se vmešavati v prepire med delom in kapitalom, je bila splošna stavka v Milanu tako hitro končana, kakor hitro je vabruhnila. O političnem pomenu stavke smo pa poročali včeraj.

Iz Genova poročajo z dne 18. t. m.: Tu so bili včeraj veliki izgredi. Na Piazza Deferrari je množica napadla in ranila nekega karabinerja, ki je peljal slavnice. — Krivca so zaprli. Železniške proge so bile večkrat poškodovane, osobito med San Pier d'Arena in Rivarolo. Stavkujoči so namreč hoteli preprečiti promet na železnicah. — V Sestri Ponente so zažgali dva železnična voza in na nekaterih krajih poškodovali železniški tir. Zvečer so se izgredniki zbrali pred prefekturo in pred policijskim poslopjem. Padlo je nekaj strelcev iz revolverjev, nakar je pričela policija slepo streljati med množico, ki se je nato razkropila.

Neka druga množica je pa na trgu Umberto napadla policijo; tudi tu je policija slepo streljala med množico. Delavska zbornica je nabila lepake, s katerimi pozivlja delavce, da naj se nikar ne pridružujejo izgrednikom. V bolnici Pammatone se je pojavilo enajst lahko ranjenih oseb.

Turinški župan je vladi brzojavno sporočil željo socialističnih občinskih svetnikov, da naj prepreči posredovanje vojaštva pri bojih med kapitalom in delom.

Ministrski predsednik Giolitti je odgovoril, da bo postopalo vojaštvo pri takih priklabah, kakor običajno.

Pri nesrečnih dogodkih v Buggeru in Casteluzzu ne zadene vlade nikaka krivda, ker so podrejene oblasti brez višjega ukaza nastopile proti stavkujočim. Vlada je v obeh slučajih odredila strogo preiskavo. Ministrski predsednik se sklicuje na radikalne spremembe v italijanski notranji politiki v prilog italijanskega delavstva. Ministrski predsednik prosi turinske občinske svetnike, naj delujejo za mir med delavstvom.

V Florenci, Livornu in Neapolju je 19. t. m. pričelo delavstvo stavkati. Stavka bo trajala 24 ur. Trgovine ostanejo odprte. Tudi v Benetkah so proglasili stavko, a trgovine so odprle.

V Genovi je bila 19. t. m. stavka končana. Promet na železnici se vrši redno. Vsi delavci, tudi oni v pristanišču, zopet delajo. Noč je bila mirna. Množica je ustavila voz nekega generala, a policija je preprečila napad in hotela aretirati napadnike. Ker niso hoteli slediti pozivu policije in so napadli nekega stražnika, je ta nato potegnil revolver in ustrelil najhujšega izgrednika, ki je obležal mrtev.

V Benetkah in Neapolju je bilo mirno. Mesti sta bili razsvetljeni, tudi promet na cestni železnici je redem.

V Genovi je neki policijski agent ustrelil moža, ki je hotel rešiti aretirane anarhista.

Iz Rima poročajo, da je stavka v Jakinu, Forliju in Como končana. — V Vienni, Ascoli, Fieengi in Novari delavstvo še stavka.

Železničarji so imeli v Milanu shod, na katerem so sklenili, da ne pričnejo stavkati. Nadalje so stavkujoči v Milanu sklenili, v sredo zopet pričeti z delom.

V Benetkah stavkajo čolnarji in pa osobje kanalske parobrodne družbe.

V Neapolju stavkajo uslužbenci električne cestne železnice.

Rusko-japonska vojska.

Včeraj smo priobčili brzojavko, da so Japonci zopet pričeli s ofenzivo. Reuterjev urad trdi, da je dobil iz Mukdena brzojavko, da se Japonci pomikajo proti vzhodu in da se v ruskem glavnem taborišču, ker so se štete odpočile od bojev pri Ljaojanu, pravljajo na nove boje. Ako bi se potrdilo premikanje japonskih čet od železnice in ceste proti vzhodu, tedaj bi bil to dokaz, da Japonci zopet hočejo obiti rusko levo krilo.

Nekatera poročila trdijo, da se boji pri Mukdenu že vrše in da so Japonci že pričeli bombardirati ruska stališča. General Miščenko se je baje že umaknil proti Muk-

denju; druga poročila pa trdijo, da Rusi na jugu Mukdena razvijajo že živahno delavnost. Japonska fronta je, po nekem poročilu iz Londona, dolga okoli 40 km. in stoji v polukrogu. Kuroki je na skrajnem desnem vzhodnem krilu. Okuova armada je zopet v središču. Nodzu na levem zahodnem krilu. Kuroki se ni prišel s sovražnikom v dotiko, ker ima nalogo obiti Ruse. Splošen položaj je baje enak onemu pri Ljaojanu, le da Mukden ni tako dobro utrjen. O jama brzojavlja, da se ruska fronta razširja na 20 kilometrov in da ima sedaj rusko konjenišvo nove oblike sivkaste črne barve.

Japonski poizvedovalci poročajo, da je Kuropatkin dobil skoro vsak dan nove štete iz Harbina, iz česar bi se dalo sklepati, da se namerava pri Mukdenu odločno upreti.

V Mukden je došel neki ruski kozaki častnik, ki je bil dalj časa na poizvedovanju za japonsko fronto. Ta častnik trdi, da ima delovanje Japoncev severno od Ljaojana le namen demonstracij.

Japonci popravljajo železnico južno od Ljaojana in grade mostove čez reko.

Dopisnik pariškega »Journala« pravi, da mu je Kuropatkin v Mukdenu dejal: »Videli ste že strahovite prizore, ali če bode ostali še nekaj časa pri ruski armadi, dotični bode še grozovitejša dogodke. To vam jamčim!«

Najnovejša vest prihaja iz Pariza, kjer javljajo, da so jo dobili iz Peterburga. Glasi se: Poročila iz Mukdena pravijo, da japonska armada nadaljuje svoje prodiranje proti severu. V Ljaojanu so Japonci pustili le malo garnizijo. Na bojišču pri Ljaojanu še niso pokopani vsi mrtli. Zrak je kužen železnico proti Jantaju je nepozvarjena, most čez Tajoho zopet popravljen.

V Tokiu smatrajo, da se odločilna (?) bitka pri Mukdenu v najkrajšem času prične.

Port Artur.

V Cifu trdijo, da imajo sedaj v Port Arturu samo konjsko meso. Vsak dan pobijejo 12 konj. Ako ni bombardiranja, se življenje v Port Arturu razvija kakor v mirnem času. V poškodovani cerkvi je vsak dan božja služba. Vojaška godba svira trikrat na teden. Rusi trdijo, da Japonci niso vzeli nobene utrdbe na notranji obrambni črti. Poškodovane utrdbe so Rusi zopet izbornop popravili. Dne 18. t. m. sta iz Port Arturja prišla v Cifu dva ruska častnika: princ Radziwil in poročnik Kristofov, ki pripovedujeta o strašnih japonskih izgubah. Radziwil prinaša Kuropatkinu Stesljeva poročila. Izmuza se je skozi japonske straže. Radziwil, ki se je pred leti udeležil tudi burske vojske, pripoveduje, da so boji uprav divji. Na zastave parlamentarjev se nobena stranka ne ozira. Steselj je dejal posadki, naj se do skrajnosti bori, ker če prodrejo japonski vojaki v trdnjavo, bodo povzročili krvavo klanje. Steselj je svetoval radi tega 300 postrežnicam, naj zapuste trdnjavo, a te so to odklonile. Radziwil pravi, da je v trdnjavi še dovolj streliva.

Dne 14. t. m. je dobil Steselj od Kuropatkina poročilo, naj trdnjavo vzdrži do meseca januarja, ker takrat bo usodni obrat v vojski. Steselj je dejal, da ima streliva za pet mesecev, živil pa za šest mesecev.

Rusko brodogradništvo v Port Arturu je zopet popravljeno. Vest, da šteje posadka sedaj še samo 8000 mož, je neverjetna. Japonci baje napravljajo mine pod glavno črto zunanjih utrdb.

London, 19. sept. Kakor so izvedeli angleški listi, ima admiral knez Uhtomski v Port Arturu sobni zapor. Vojno sodišče, ki bo sodilo o njegovem ravnanju v bitki 10. avg., se bo kmalu sestavilo.

London, 19. sept. Iz Cifua poročajo, da se je v noči od sobote do nedelje čulo močno obstreljavanje Port Arturja. Japonska granata je pognala malo skladišče streliva na Zlati gori v zrak.

Kako so se Rusi umaknili iz Ljaojana.

Berolin, 19. septembra. »Berliner Tageblatt« piše o dogodkih pri Ljaojanu: Boje pri Ljaojanu je časopisje večinoma jako napačno popisovalo. Ruska armada se je umaknila iz Ljaojana in Jantaja čisto svobodno. Ko bi se bila spustila z vsemi silami v boj, bi bila mogla celo zmagati. A to se ni zgodilo. Kuropatkin se je umaknil v popolnem redu in spravil celo Kurokija v veliko nevarnost, iz katere je ušel le s tem, da general Orlov s svojo divizijo ni izpolnil svoje naloge, valed česar je moral Kuropatkin opustiti nadaljne napade. Japonci se niso upali napasti ruske postojanke južno od Mukdena, ker so bile njih izgube prevelike. Zdaj manevrirajo na vzhodu, a se ogibajo ravnine. Japonske izgube so mnogo večje, nego uradno priznava.

Nevoja v Koreji.

Mukdenski Vestnik piše: Iz Söula došel Korejce pripoveduje, da imajo Japonci v korejskem glavnem mestu samo 5000 mož, trdijo pa, da jih imajo 20 000. Da bi Korejce premotili, pošiljajo pomoči Japonci vojake v Čemulpo, podnevu jih pa od tam z železnico zopet v Söul prepeljajo kot nove čete. Pred vhod v cesarsko palačo so postavili močno stražo, ki ostro opazuje vsakega, ki se bliža cesarju. Korejci so jako nezadovoljni z Japonci in natiem žele, da bi jim mogli vse nazaj poplačati.

Cene v Port Arturu.

Portarturski župan je z dovoljenjem vojaških oblasti postavil v začetku septembra za jedila sledeče cene: Funč črnega kruha 5 kopejk (1/4, vinarja), beli kruh 15 kopejk, sladkor 15 kopejk, riž 14 kopejk, surovo maslo 80 kopejk, steklenica vodke 60 kopejk, liter mleka 45 kopejk, steklenica piva 35 kopejk.

Odhod baltske eskadre.

Kakor poroča list »Kotlin«, so ladje baltske eskadre odpušle pod poveljstvom admirala Roždestvenskega v vzhodno Azijo dne 11. t. m. v sledečem redu: Ob 9. uri in pol dopoldne so odpušle: Križarke I. razreda »Dmitri Donskaja«, »Aurora«, »Svetlana« in križarka II. razreda »Almaz«; ob 10. uri dopoldne: oklopnača »Oslablja«, »Ssoj Veliki«, »Navarin«, križarka »Admiral Nahimov«, lovi torpedov »Bleskašči«, »Bazu-prečnik«, »Vedovica«, »Bođa«, »Bistrica«, »Bujnik« in »Bravja«; končno ob 11. uri in 10 minut dopoldne: oklopnača »Imperator Aleksander III.« in »Kozaj Suvorov«, na kateri se nahajajo poveljnik eskadre admiral Roždestvenski potem transportne ladje: »Kitaj«, »Koreja« in »Knez Gorčakov«.

Pariz, 19. septembra. Peterburški dopisnik »Echo de Paris« poroča, da je carju poslal admiral Vižen iz Cifua brzojavko, v kateri prosi carja, naj pospeši odhod baltskega brodogradništva, ker imajo Rusi upanje, da bodo ladje, ki so šle v Port Arturu in pa baltsko brodogradništvo, skupno porazili admiral Togo.

Japonci in Angleži.

Japoncem niso nič kaj všeč poročila angleških časopisov o japonski strategiji pri liaojanski bitki. Zlasti jih jezi, ker Angleži hvalijo Kuropatkina. Vedno je bilo mnogo Japoncev, ki so želeli zveze z Rusijo. Japonci pravijo, da Angleži niso odkriti zavvezniki Japonske, ker ji skedujejo s svojo kritiko, katara jači Ruse in vpliva tudi na Kitajce neugodno. Angleško časopisje je dobilo mnogo svaril, ker je poročalo o bojih pri Ljaojanu nepristransko.

Vedenje Kitajcev.

Petrograd, 18. septembra. »Novoje Vremja« je prejel iz Mukdena sledečo brzojavko. Mukdenski Kitajci se vedejo navidezno nasproti Rusom prijazno, skrivaj pa povzročajo situacijo, zlasti kar se tiče nabave transportnih sredstev, oziroma provijanta. Kitajci brezdvomno simpatizirajo z Japonci, so pa zelo previdni, ker dvomijo, da utegoe japonska premoč še dolgo trajati.

Sprememba volilnega reda za češki deželni zbor.

»Pils. Tagb.« poroča iz Prage, da je vlada dala češkemu deželnemu odboru na razpolago statistične podatke o novi splošni volilni kuriji.

Kronanje srbskega kralja.

Belgrad. Ruski poslanik Gubastov je dobil povelje naj se kronanja udeleži kot poslanik ne pa kot posebni odposlanec Rusije. To tu jako neugodno vpliva, ker bodo Avstrija, Nemčija in Italija zastopane po posebnih odposlancih.

Kralj je pomislil manjše hudodelce povodno kronanja. Pomilostili niso politiki, vojaški in težki hudodelci, katerim ni odpuščeno niti del kazni.

Nemški listi pišejo: Kralj je dobil zadnje dni mnogo grozljivih pisem, v katerih ga svare, da naj se ne pusti kronati, ker bo padla bomba. Dognali so, da pošiljajo grozilna pisma bivši Milanovi in Aleksandrovi policijski agentje. Policija dela obširne varnostne naprave. Lastnikom stanovanj je na ročeno, da ne smejo oken ob sprevedu oddati neznanecem. Tudi s streh ne bo smel nikdo gledati spreveda.

Pogovor z ministrskim predsednikom.

Dr. Körber je med časnikarskim kongresom kaj rad dovojeval »interviews« ter je med drugimi sprejel tudi publicista dr. Pavla Limana. Zagotavljal je, da ne misli v doglednem času na razpust drž. zbora. Nikakor ne misli na politiko »dernih načrtov«, da bi odlikoval Slovence pred drugimi. On sam je nemški mož in se tudi kot takega čuti. Razmer, valed katerih trpi sedaj Avstrija, ni naredil sam, ampak jih je že našel, sedaj se mora po njih ravnati. Učinil jih je nemški liberalizem šestdesetih

in sedemdesetih let; proti sem se obrača sedaj njegovo lastno delo.

Poslanec Pacak o položaju.

V Hoteboru je v nedeljo govoril poslanec Pacak o položaju. Pečal se je tudi s Körberjevim govorom v Galiciji, ki je rekel, da so vse narodnosti enakopravne, a obenem zatrjeval, da mora ostati nemška posest nemotena. Pacak je priporočal, da naj se vse opozicijske stranke, predno bo sklican državni zbor zvežejo in posvetujejo, kako naj nastopijo pri prihodnjem zasedanju državnega zbora.

Odstop češkega deželnega maršala kneza Lobkovic.

Kakor poročajo češki listi, namerava češki deželni maršal knez Lobkovic odstopiti.

Admiral Spaun odstopi.

Iz Budimpešte javljajo, da se v krogih vojne mornarice razširja glas, da se bodo zime admiral Spaun odpove svoji službi kakor poveljnik vojne mornarice, a na njegovo mesto da bo baje imenovan podadmiral Montecucoli.

Dalmatinski poslanci proti baronu Handlu.

Kakor poročajo iz Splita, bo koncem meseca novembra v Splitu sestanek vseh hrvaških dalmatinskih deželnih in državnih poslancev. Sklepati bodo o protestu proti znani Dalmatince žaleči izjavi cesarskega namestnika in zahtevah zadščanja.

Vseučiliščniki v Helsingforsu.

Iz Kodanja se poroča. Ko se je otvoril na helsingforskem vseučilišču pouk, sta po rektorjevem govoru kljub rektorjevi prepovedi dva dijaka prečitela v finskem in švedskem jeziku protest, ker je ruska vlada ved vseučiliških profesorjev izgnala s Finskega. Rektor in del profesorjev je zapustil dvorano, a ostali profesorji in pretežna večina dijakov je ostala v dvorani. Proti dijakoma, ki sta prečitela protest, je uvedena disciplinarna preiskava.

Trgovinsko pogodbo

med Avstrijo in Sincio je avstrijski zvezni svet odpovedal in je to avstrijski zastopnik na Dunaju včeraj naznanil vladi. Stara trgovinska pogodba stopi iz veljave dne 19. septembra 1905. Avstrijski zvezni svet je izrazil željo, da bi se pričela pogajanja o novi trgovinski pogodbi med obema državama.

Šlezjski deželni zbor.

V včerajšnji seji šlezjskega deželnega zbora je 22 poslancev vložilo protest zaradi slovanskih vzporednic na učiteljskih v Opavi in Tešnu. Protest sta podpisala tudi deželni glavar grof Larisch in kardinal Kopp.

Iz brzojavk.

Bremen. Včeraj se je tu pričel 14. strankarski shod nemške socialne demokracije.

Opava. Radi demonstracij proti grofu Taunu dobi Opava državno policijo.

Inomost. Tirolski deželni zbor bo imel zasedanje meseca decembra. Vlada je mnenja, da Laha ne bodo nadaljevali obstrukcije.

Trident. Policija je prepovedala laškemu telovadnemu društvu udeležbo pri slavnosti v Bressiji.

Solnograd. Tu se odprl 26. t. m. strankarski shod avstrijske socialne demokracije.

Koroške novice.

k Udeležnikov na slov. kor. mladeniškem shodu je bilo kakih 600. Gotovo lepo število za začetek. Požarna bramba šentjakobska je bila korporativno zastopana. Bilo jih je takih 40. Iz Dnolice je prišlo čez 50 mladencev in mož. Pevski društvi »Zvezda« iz Hodiš in »Gorata« iz Šmihela nad Pliberkom sta tekmovali v izbornem petju. Tudi pevski zbor s Sirmca je res ne pričakovano lepo pel. Navdušenje med ljudstvom je veliko. Priprostit mož mi je rekel: »Ta dan bom pomnil celo svoje življenje«. Na dan koroška stran!

k Koroški deželni zbor bo razpravljal v sedanjem zasedanju sledeče točke: Sprememba §§ 16. in 21. cestne postave in pa tretji oddelek cestnega policijskega reda. Omejitve razvad pri mrliških stražah in pri plehah ter o ureditvi struge reke Zilje. Nadalje bo poleg računov e deželnih zakladih in pa o proračunu za l. 1905. tudi razgovor o deželnem prispevku za železnico čez Karavanke in Ture, kakor tudi za lokalno železnico Svetnaves-Gorenje Borovlje, o nadaljevalnem pouku, o kanalizaciji trga Grebina, o razširjavi deželne ceste v Feldkirchnu, o deželni živinski zavarovalnici, o razvoju deželne hipotekarne in požarniške zavarovalnice in o ureditvi struge 28 hudournikov v Ziljski in Leški dolini.

Koroški deželni zbor je bil včeraj otvorjen. Pri otvoritvi je prosil deželni glavar deželnega predsednika, naj pospešuje

ak lepe koroškega deželnega zbora. V nadaljnjem svojem govoru je poudarjal, da mora deželna uprava štediti. Deželni predsednik baron Hein je obljubil, da bo svojo pozornost posvetil deželnozborskemu zasедanju. Nato so se vršile volitve v odseke.

k Duhovske zadeve. Z Višarij sta predstavljena: g. Rupert Rotter za kaplana v Železno Kapljo in g. Ivan Hojnik za kaplana v Tinje.

Štajerske novice.

Mladeniški shod v Slov. Bistrici.

Mladeniško gibanje se je, hvala Bogu, pričelo tudi že v slovenjebistriškem okraju. V nedeljo se je vršil v Sl. Bistrici mladeniški shod mladeničev slovenjebistriškega okraja. Skoda, da je jutraj vreme slabo kazalo. Vendar pa se ga je udeleževalo čez 500 slov. mladeničev. Ob 10 uri je bila slovesna služba božja v cerkvi sv. Jožefa, kjer je daroval pred. gospod kanonik in zlatomašnik Anton Hajšek, dekan slovenjebistriški.

Ginljivo je bilo videti častiljivega starčka, kako se je z mladeniško navdušenostjo udeleževal shoda. Cerkevni govor je krasno govoril pred. laporski g. župnik Medved.

Po cerkvenem opravilu je korakala dolga vrsta mladeničev z godbo na čelu v mesto. Slovenjebistričani so začudeno gledali te vrste krepkih mladeničev samozavestno stopati na zborovališče, ki je bilo okrašeno s trobojnicami. Slovenska Batrica menda še ni nikdar videla takega slovenskega shoda.

Shod se je vršil v prostorih gosp. Petra Novaka. Zborovanje otvoril predsednik Katol. pol. društva za slovenjebistriški okraj pred. g. Medved, ki v iskrenih besedah pozdravi vse navzoče, med njimi tudi zastopstvo slov. kat. akad. društva »Danica« na Dunaju. V imenu slovenjebistriških mladeničev je pozdravil shod g. kaplan Grobelšek, v imenu uredništva »Našega Doma« in »Slov. Gospodarja« pa g. urednik Korošec iz Maribora, ki je v krasnih in navdušenih besedah bodril mladeniče, naj bodo narodno zavedni ter se izobrazujejo.

Slavosten govor je govoril član slov. kat. akad. društva »Danica« stud. jur. gosp. Kremžar o pomenu pol. in gosp. izobrazbe, o pomenu mlad. shodov ter s ednjim poudarjal, kako se inteligenca odtujeje idealom slov. naroda. Mlad. zveze delujejo med mladeniči, isti namen pa izvršujejo slov. kat. akad. društvi »Danica« in »Zarja«, med slov. dijaštvom. — Podajmo si roke in pojdemo v boj za osvobodjenje slov. naroda izpod sovražnih okovov. Mladeniči so klicali burne »Živijo« klice »Danice« in »Zarje«.

Shod je počastil in pozdravil pred. gosp. kan. Hajšek, ki so mu mladeniči prilejali živahne in navdušene ovacije.

Pozdravila sta pa shod tudi dva mladeniča iz Kozje. Ko je v imenu slovenjebistriških Slovencev pozdravil zborovalce še gosp. Novak, je gosp. predsednik zaključil lepi shod s pozdravom na vse navzoče ter željo, da obroditi ta shod mnogo do brega sadu. Shod je krasno uspel.

Zborovalce so brzojavno pozdravili iz Moravč gg.: posl. Povše ter ondi na poditnicah bivajoči »Dančarji« in »Zarjani« s besedami: Pozdravljamo navdušeno shod. Na začetni poti naprej, mladina Slov. Štajerija! Povše, Detela, Marinko, Capuder. — Po shodu se je prodajal tudi narodni kolek.

Š Ribnica na Štajerskem. Tukajšnja bralno društvo je imelo 21. avg. veselico s predstavo »Zupanova Micika«, katera se je na novem krasnem odru iz vrstno predstavljala. — »Mariborsko politično društvo« je dne 11. sept. v gostilni g. Hohneca po drugem opravilu zborovalo. Gosp. dr. Rozina je v izvirnem govoru priporočil zadnjega kandidata g. Franca Thaler. Tako govori bi bili tukaj večkrat potrebni. — Isti dan ob 2. uri popoldne — ravno med popoldanskim službo božjo — so v gostilni blizu cerkve imeli soc. demokrati svoj shod. S tem se niso ravno priporočili!

Š Gočova. Obč. predstojnik nemškutar in zveat pristaš »Stajerčev« g. Friedrich Braček je volilcem v splošni skupini za deželni zbor dostavil svinčnikom za znanovane glasovnice. Na vsaki glasovnici je bila na obeh straneh spodaj tik roba zabeležena tekoča številka imenika volilcev. Vseled tega bi volilni komisar in načelnik volilne komisije natanko vedela, koga je volil posamezni volilec. Ali ni to popolnoma tajna a volitev, g. obč. pisar in obenem volilni komisar za Gočovo in Biš Florjan Petrič? Kakih misli o tem pa ste Vi, g. pl. Lorang, c. kr. okrajni nadkomisar v Mariboru?

Š Slov. Bistrica. V nedeljo se je po mlad. zborovanju vršil v volilni shod. Kandidat Thaler je burno pozdravljen razvijal program. Govorili so urednik Korošec, Medved, Gregor. Nasprotniki si niso nič upali. Vršilo se je v okolici še več shodov slovenske stranke, ki

so se dobro obnesli. V Laporjah so si Slovence osvojili predsedstvo shoda, ki so ga sklicali soc. demokrati.

Š Pred celjskimi porotniki sta bila te dni obsojena še radi tatvine 24letni natak Janek Ferič na šest let in 16letni dešavec Alojzij Lah na 2½ leta ječe. — Radi uboja je bil pred celjskimi porotniki obsojen Janez Makovšek na 10 mesecev težke ječe.

Š Iz Maribora poročajo, da je bil imenovan za učitelja telovadbe na ondoini drž. gimnaziji Nemeš iz »Reichs« Halfter. kakor da bi za to ne bilo domačinov. Pri slavnosti nemških kolezarjev je bil ta mož ves odet v frankfurtarske barve! Nemški profesorji vmejo vse!

Š Slavnost v Radgoni. Katol. slovensko izobraževalno društvo v Studenskih pri Mariboru se ukeleži korporativno z zastavo blagoslovljenega društvene zastave bralnega društva v Gor. Radgoni dne 25. sept. t. l.

Š Imenovanje. Za načelnika delavnice južne železnice v Mariboru je na mesto gosпода Kallusa, ki je prestavljen na Dunaj, imenovan višji inženir g. Karol Fleckh.

Š Tax oproščen. Kasacijako sodišče je razveljavilo obsodbo, radi katere je bil predstojnik mariborskih mestnih uradov Tax obsojen na en teden strogega zapora, čes da je bila le pomota, ki ni vplivala na izid volitev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. septembra.

»Slovenski Narod« v službi izdajalcev. O vsakoroškem mladenškem shodu na Vel. Sirmecu je prinesel »Narod« notico, v kateri pod prijaznim naslovom »Klerikalni shod na Koroškem« zabavlja shodu in pravi, da o narodnosti skoro ni bilo duha ne sluha na shodu. »Narod« konča vaklik: »L tako naprej, in enkrat se bode še čitalo: kranjsko unifor miran slov. koroški duhovnik je svoj narod pokopal: »Ena se tebi koroški Slovenec je želja spolnila — v zemlji domači, da truplo leži.« To budalost je skoro gotovo napisal v »Narod« kak nemškutarski liberalni učitelj v jezi, ker v strahu pred slovensko množico ni mogel na shodu delati zgage. O tem za nadaljnji razvoj koroškega slovenstva vелеvažnem shodu smo pričeli danes priobčevati daljše poročilo. Opozorjamo na to poročilo vse resne Slovence, katerim je pri srou tužna Koroška in spoznali bodo, kje je pravo delo za narod, kje pa so v službi naših narodnih izdajalcev. Mi nismo med tistimi, ki so zabijali že žeblje v krsto koroških Slovencev! Slovensko Koroško vodijo slovenski mladeniči k novemu življenju!

— **† Fran Podgornik** Na Dunaju je umrl v Rudolfov bolnišnici 16 t. m. zvečer g. Fran Podgornik, slovenski pisatelj, publicist in politik. — Svetila mu večna luč!

— **Proti konkurenci prisilnih delavnic** poštenim obrtnikom je poslala južnemu ministarstvu spomenico trgovska obrtna zbornica v Ravnuj. Upajmo, da se bo taki spomenici pridružila tudi ljubljanska trgovska in obrtna zbornica!

— **Velik požar.** Krasnja, dne 19. sept. Včeraj zvečer ob pol 9 uri je nastal silen požar v bližnji vasi Korano. Goreti je pričelo v neki hiši, kjer so čez dan žganje kuhali. Ljudje so večinoma že spali. Sudajno je bil neki posestnik še pokoncu, ki je ogenj zapazil in ljudi klical, da so si še vsaj življenje rešili. Ker je bil silen severni veter, se je ogenj hipoma razširil, tako da je bilo le v malo minutah 7 hiš z vsemigospodarskimi poslopji v ognju. Zgorelo je sedmerim gospodarjem prav vse, celi letošnji pridelek s vso krm, tako tudi vsa obleka, vozovi in vse gospodarsko orodje. Zgorela sta tudi 2 vola, ena krava in 7 prašičev. Ljudje so vsega usmiljenja vredni, ker so sedaj proti zimbi brez strehe in obleke in brez hrane, kar so pa živine rešili, jo morajo sedaj prodati, ker jim je zgorela vsa mrva. Vsi so revni posestniki in vsi le za male svote zavarovali. Ako bi se kdo teh revežev hotel usmiliti in jim kaj pomagati, bi storil silno dobro delo. Hvaležno sprejme vsak dar, v denarju, obleki ali živilih: županstvo in župni urad v Krasnji, p. Lukovica.

— **O sadni razstavi v Radovljici** se nam še piše: Vsi dostojanstveniki so izražali svoje priznanje častito osnovalnemu odboru, obstoječemu iz gospodov: Ivana Dorniča, Ivana Fajdiga, Františka Gombača, Ivana Korošina in Antona Kosmača, kateri

odbor se ni strasil nobenega truda, nobenih zaprek in skrbi, da izvrši to zares ogromno delo. G. deželni glavar je z daljšim govorom odlikoval g. Iv. Fajdiga kot sprožitelja razstavne ideje in se z njim pogovarjal o pomenu razstave za domači gospodarski napredek in zlasti o težkočah in ovirah, katere je bilo treba z jekleno voljo premagati, da je prišlo do tako lepe izvršitve tega prekoristnega podjetja. Obisk občinstva v razstavi v soboto popoldne in v nedeljo je bil v primeri z okoliščinami in hladnim vremenom uprav lep. Razstavo je obiskalo v prvih dveh dneh nad 500 gostov iz cele Kranjske. Sodba je bila že v tem prvem začetku ta, da tako lepe razstave že dolgo ni bilo na Kranjskem. Na razstavo je že do tvoritve poslal svoje sadje, sadne pijače, stroje, vrtno žice in drugo nad 100 razstavljajcev. Sadnih vrst je razstavljenih več nego 100. Posebno se je odlikovala s svojim lepim sadjem Nestrjanska, osobito Vrhnika in Idrija, pa Logatec. Določila so se tudi že prva odlikovanja in je bilo odlikovanih 62 razstavljajcev, med njimi 6 s prvim častnim darilom. Drugo odlikovanje se bo vršilo prihodnjo soboto. Ker bo treba še mnogo poročati o tej zanimivi razstavi, omejili smo se za v prvo na to kratko poročilo in pristavim: za danes le še toliko, da naj oni sadjarji, ki želijo razstaviti, pošljejo svoje prideleke prej ko mogoče isto tako naj n kdo, ki kolkajkaj more, ne zamudi prilike, da si ogleda to lepo sadno razstavo!

— **Solake vesti.** Začasna učitelja gđa. Ljudmila Mazgon v Gorenji Krki je imenovana za začasno učiteljico v Mengše, absolvirani učiteljski kandidat g. Anton Vodč v Viča je imenovan za provizoričnega učitelja na Gorenji Krki. — V Selce pride za učitelja absolvirani učiteljski kandidat g. Jožef Jeglič, v Tržič gđa. Alojzija Štebi, za pomožnega učitelja v Selu pa organist g. Jožef Mihelič iz Mrne. Za to mesto ni prosil noben učitelj.

— **Kmetijski tečaj za nemške ljudsko šolske učitelje** bo po odredbi poljedelskega in naučnega ministarstva od 26. sept. do vstevši 3. okt. t. l. na Gmu. Poučevala bočeta gg. vodja R. Dolenc ter deželni potovalni učitelj Fr. Gombač.

— **Umrl je v Trstu** gospod Anton Jernejčič.

— **Prvi sneg** Na Konjuščici pod Kumom je šel dne 19. septembra prvi sneg. — Iz Rajhenburga nam poročajo: Tu vlada že zima. Gorkomer je ziezal na 8° C. Včeraj in v zadnji noči je vrglo snega na naše gore. Pohorje ima belo obleko. Nekateri poljski prideški so v nevarnosti. — Danes imamo volitve v dež. zbor. Menda danes pozebe Orehov Vračke, kandidat Stajerčancev.

— **Hrvaške novice** 20 novih mažarskih šol se je letos ustanovilo na Hrvaškem. — Milka Trnina, slavna operna pevka, rod. Hrvatica, je sedaj v Zagrebu, kjer so ji privedli velike ovacije. Kupila je vilo na Pičviških jezerih. — Nadinina Slavjanska priredi 23 t. m. koncert v Vukovaru.

— **Obesil se je v Stranski vasi** 58letni Janek Koster iz Praprota.

— **Z Dobovca:** Po zadnjem deževju dne 15 t. m. se je temperatura jako hitro spremenila. Zavila je burja in danes, 19 t. m., že naletava celo dopoldne prvi sneg. — Na Kumu in Ključevici imeli so ga že včeraj. — Iz Ljubljane se lahko opazi sneg na Jančjem.

— **Nesreče** Slamorenica je na Koroški Beli ohrzela Andreju Kajcerju dva prsta. — Helena Vrhovec z Brega pri Liji je padla in si zlomila roko. — Ig. Struni, hlapcu pri Operarju v Jurjevcih pri Ribnici, je strlo nogo.

— **Ustavila se je** uvodna preiskava zoper Janeza Petelina in Notranje Gorice zavoljo hudodelstva tatvine v škodo I. Kržiča.

— **Iz Ustja** na Vipavskem se nam piše: Pri nas imamo vrliga župana, ki sam vzdržuje policijsko uro tudi čez polnoč, kar ni splošna navada. Posebno dobro pa skrbi za redno občinsko upravo. Tako smo pogrešali v zadnjem občinskem računu neko namemščino. Tudi ne vemo, kam je prešlo 200 K za štedilnik. Dež. odbor je menda v svojem odloku št. 13702 odobril to svoto kot izplačano, tožba pa tače na izplačilo, in tožbeni troški že presegajo terjano svoto. Le tako naprej, dokler se denarev kej!

— **Izskost birokratskega »šimeljn«.** Iz Dobčepol se nam poroča: Minulo sredo je dobredoljski trgovec Sporar brzojavil iz Žužemberka kočevskemu okrajnemu glavarstvu, naj pride živinozdravnik v četrtek zjutraj na dobredoljski kolidorov prešiče pregledat. Brzojavka je bila slovenska. Stvar je bila gotovo nujna. Stranka pride drugi dan na kolidor, da bo navzoča, ko pride živinozdravnik, da prejme ogledni list in odpolje takoj prešiče. A živinozdravnik ni bilo. Popoldne pa vroči postajni načelnik stranki nemški odlok okrglavarstva, »sich wegen der Beschau an das Veterinär-Departement der k. k. Lan-

desregierung in Laibach zu wenden, weil der hiesige Thierarzt dormalen verhindert ist«. Zaradi takega postopanja ima trgovec škodo, ker on mora blago opračem čas u dostaviti. So pa še druge »kljuke« pri tej stvari, in sicer: Dolžnost c. kr. urada je bila: a) odgovoriti stranki na slovensko brzojavko s slovenskim dopisom; b) ker je bila stvar nujna, je bilo treba stranko ali vsaj postajnega načelnika brzojavno že v sredo obvestiti, da je živinozdravnik Kšnič zadržan in c) okrajno glavarstvo naj bi bilo samo brzojavilo »dem Veterinär-Departement der k. k. Landesregierung in Laibach« ki naj bi potrebo takoj odredilo. Trgovec je mogel šele v petek blago oddati. Imel je več potov in stroškov ter naposled trgovsko škodo, in to zaradi točnosti uradnega »šimeljn«.

— **Izseljevanje.** Francoske prekmorske družbe brzojavile »La Lorraine« je dne 10. septembra iz Havra odplul in 16. septembra srečno v New York došel. Vožil je 6 dni in 11 ur. Zastop potovalna pisarna El. Smarda v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Pragermani na karnioolski slavnosti. Govorniki na tej slavnosti so bili možiki Pragermani: Tehnik Linhart (brat soc. dem. Linhart?) tehnik Kos (!), kan. iur. Janessitch (!), Dzimsky, dr. pl. Kotschewar (!), iur. Oskar Plauts (!), kan. iur. König. Pozdravila sta shod tudi rektor graške tehniške in »Ehrensprecher der Verbindung« dr. Binder, nakar so zapeli burši »Bismarcklied«. Kakor poročajo »Deutsche Stimmen«, so bili pri pesmi, ki so jo baje »weibevoll« peli, navzoči c. kr. uradniki: višji deželni sod. svetnik Schmeditz (Saedic) dež. sod. svetnik Wagner in Eisner. Drugo jutro zjutraj so z iskrenimi obrabi bili »gelichtliert«. »Deutsche Stimmen« pravi, da so bili na Gorenjskem izletu jako dobro preskrbljeni s »Stiften«, a nazaj so prinesli »einen klinischen Schuppen«.

Tavčar toži »Omladino« Po Ljubljani se govori, da dr. Tavcar toži »Omladino«, ker je odračala občinstvo od podjetja g. Iglča, češ da je nemškutar.

Vegov spomenik Odbor za Vegov spomenik je imel včeraj sejo, v kateri je splošno odobril Zudev načrt, a se izrekel, da bo pred izvršitvijo treba na projektu še nekaj izpremeniti. Poudarjalo se je, da zadnjič v našem listu kritizirani podobi Vego preveč zakrijeta. Projekt bi bil za ceno 72 000 kron le tedaj izvedljiv, če bi odlošili faktorji v kratkem zagotovili potrebne svote.

Umrl so: Mihaela Verovšek, magistrat. uradnika hči, stara 2 in pol mes.; Marija Kaprol, delavčeva hči, stara 1 mes.; Julij Pavlin, mestni ubogi, star 48 let; Fran Zorman, gostak star 41 let. V deželni bolnici: gimnazijec Edvin Auman, ključerjeva žena Františka Berštnar, Ivan Čebul, gostak star 63 let; Jera Bizjak, diavka, stara 67 let.

Nepredvidno je vozil ponoči hlapce Franc Zagar. Zadel je v prečnico na Zaloški cesti in jo strl. Ker pa je nato še začel razgrajati, ga je vzela v zavetje policija.

V mednarodni panorami vzbujajo občo pozornost tekoči teden razstavljene slike Mukdena, okolice Mukdena, grobov kitajskih cesarjev in Kantona. Prihodnji teden bo na vrsti potovanje z brzim parnikom »Deutschland« v Čikago, Hudson, Gosemitsko dolino, Kalifornijo, geliovatonski park.

Jubilej črevljarjev. V nedeljo, 25. dan septembra t. l. priredi tukajšnja črevljarška zadruga petdesetletnico svojemu članu gosp. Ignaciju Franceljnu v salonu »pri Levu« na Mariji Terezije cesti št. 16, odkar je postal črevljarški pomočnik. Omenjeni jubilar je rojen leta 1839. v Ljubljani in tudi sem pristojen, delal od 1854. leta doma in v tujini v občo zadovoljnost svojih delodajalcev; dokaz temu, da je vstopil pred 25 leti v službo gospoda Karola Hinterlechnerja tukaj, kjer še danes vkljub svoji precejšnji starosti tekmuje z vsako mlajšo močjo v tej stroki, a brez ožal in je popolnoma zdrav in krepak. Ta slavnost zasluži tudi zato večjega zanimanja, ker je slavljencu v celi Avstriji težko dobiti tekmece, ki bi neprestano tako dolgo ostal zvest svojemu poklicu.

I. državna gimnazija v Ljubljani ima začetkom šolskega leta 16 razredov in 599 gojencev.

Z revolverjem streljal. Ob pol 1. uri ponoči je v »Zvezdi« ustrelil s samokresom Kajetan Plevnik, stavbeni risar. Ko je stražnik prihitel, je Plevnik izjavil, da je bil napaden, a v bližini ni bilo žive duše. Plevnik je baje slaboumen. Policija ga je vzela v varstvo.

Z voza je padel včeraj Kančev hlapec Ivan Močnik. Sedel je na težko obloženem vozu in podil konje; ker pa je bil vinjen, je padel z voza in se na glavi težko poškodoval.

Našel je Franc Strank Pred škafijo tolar križevce.

Tatvina na ljubljanskem polju. Akoravno je bila predveč, nedelja, je šla Ana Premk na ljubljansko polje in si iz tujega nakopala okoli 30 kg krompirja. Prijel jo je policaj in krompir je moral nesti na magistrat. Tatvine na ljubljanskem polju se zadnji čas jako množe. Posebno mnogo je pokradenega tudi zelja.

Izgubljena je bila dne 19. t. m. zvečer srebrna saskotaka verižica s sokolskim obeskom in nikelnasta ura od Brega do Trnovskega pristana. Najditelj je naprosen, naj jo odda proti nagradi v Glasnikovi tiskarni Josipu Sedeju drkostatcu.

Mödlinsko trgovino s črevlji je moral zapustiti poslovodja g. Preatoni. Nedostaje prirode denarja. — Vodstvo trgovine je prevzela Josipina pl. Herisheva.

Obiska Vegovega doma dne 25. t. m. se udeležiti tudi Ljubljanski veteranski kor z zastavo.

Radi žganja Ivan Naglič, stolar, in Ivan Frakelj, deavec, bila sta včeraj v trgovini g. Jančaja v Vodmatu, kjer sta pila žganje. — Ker je Naglič brezuspešno nagovarjal, da bi mu dal Frakelj za pijačo, sta se začela prepirati. Jančar je bil primoran jih vreči na cesto. Prepir se je nadaljeval in je Naglič udaril s neko ojstrino Frakelja po glavi ter ga teško poškodoval. Frakelj je moral v deželno bolnišnico.

Izgubil je neki hlapec na poti od domobranske vojašnice na sv. Petra napis št. 19, denarnico v kateri je bilo okoli 6 K.

Umazano perilo. Mestni magistrat razglasa, da se bode zaradi stavbnih in zdravstvenih nedostatkov lesena baraka na Ledini (Pristavske ulice), ki je dosedaj služila pericam iz ljubljanske okolice za odlaganje perila, po preteku enega mesca podrla in odstranila. Odslej bodo morale perice oprano perilo strankam dostavljati v ponedeljkih dopoldne, umazano perilo pa pobirati istega dne popoldne in ga naložiti neposredno na vozove. Strogo prepovedano pa je tudi v bodoče umazano perilo odkladati in zbirati po hišnih vežah, trgovinah in javnih prostorih. Prestopki te prepovedi kaznovali se bodo v smislu določil § 70. obč. reda z globo do 20 K ali pa z zaporem dveh dni.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Dekleta enoletne prostovoljke. Gospa dr. Hlifier v Curihu predlaga, naj bi država deklice iz bojišč stanov poklicala k enoletni službi v bolnišnicah in raznih takih zavodih. — Pse za policijsko službo bodo pričeli rabiti tudi v Avstriji. Prve poizkuse napravljajo v Toplicah na Češkem. — Nemški polkovnik Goedke, vojni dopisnik »Berliner Tageblatt«, je degradiran, ker je napisal članek, ki brani morilec kralja Aleksandra. — Oprostili so porotniki v Budimpešti 19letnega kmečkega fanta, ki je zaklal svojega vedno pijanega očeta, ker je oče pretepal mater. — Velika železniška nesreča se je zgodila na železniški progi med Aradom in Temešvarom. S tira je skočil del osebnega vlaka na postaji Nemet Szasz. Ranjenih je 14 oseb; rane so težke. Zdravniki so došli na kraj nesreče šele čez štiri ure. — 31 ribčev je uto nilo pri Hamburgu.

Kitajski modrijan. Ruski vojni poročevalec Nemirovič Dančenko je imel nedavno razgovor s kitajskim modrijanom Otso. Otso je rekel: Vse bo prešlo kakor oblak na poletnem nebu, Kitajska bo pa ostala. In še tisoče let bo Kitajska obstala, vam nerazumljiva in tuja, kakor ste Vi Kitajski nerazumljivi in tuji. Naša moč je v potrpežljivosti. Vsa vata razburjenja so nam nerazumljiva. Smrt spremlja vsakega in le eden je pravi pot na svetu — to je pot, ki vodi do groba. Grob za nami, grob pred nami in vmes kratko življenje — ali se iz plaše zaradi tega se tako zelo razburjati in mučiti. Ako nesem svoj stol na vrt ter gledam skozi rože zaiti solnce v morje, potem si ne želim ničesar več. In če bi bil tudi kitajski cesar, mi ne more biti prizanešana noč, ki sledi solnčnemu zatonu.

Stavba Markovega stolpa v Benetkah. Iz Benetk poročajo: Sedaj pridno utrjujejo zemljo, kjer bo stal stolp. Okoli prostora, kjer je stal stari stolp, so sesidali stebre ter jih zvezali s cementom. S zidanjem stolpa niti drugo pomlad ne bodo moglo priti. Strokovnjaki trdijo, da bo nova podlaga tako solidna, da bo smel biti novi zvonik trikrat težji, kakor je bil prejšnji.

Ozki ovratniki — škodljivi. Breslavski zdravnik profesor dr. Foerster je dokazal, da ozki ovratniki povzročajo mnogo boleznij v obeh. Ti namreč pritiskajo na žile ter ovirajo kri na pretakanju, kar pa povzroča razne bolezni. — Čm prostejši je vrat, tem zdraveje je za njega. Kdor ima kako bolezen na vratu, naj si ne kupuje ozkih ovratnikov.

Sladkor redilno sredstvo. Dr. Teulouse v Parizu je te dni pri nekem zdrav-

niškem shodu predaval o izvanrednih uspehih, katere je dosegel s tem, da je oslabele in bolne ljudi zdravil s sladkorjem. Dajal je takim bolnikom do 300 grama sladkorja na dan, in uspeh je bil očividni, kar ti dogodilo se je, da je valed tega kak bolnik v enem samem dnevu pridobil na teži do pol kilograma. Pri vsem tem pa se je tudi prepričal, da uživanje sladkorja prav čisto nič ne ovira prebavljanja.

Slika za 600.000 K. Iz Londona poročajo: V sedmi dvorani londonske narodne galerije so razobešili novo sliko, katero si je te dni ogledalo več sto obiskovalcev. To je pa slavni Aristov portret, mojstrsko delo Ticijana. Slika so kupili z vladnimi sredstvi in privatnimi podporami. — Do sedaj je bila last sir George Donaldson, ki jo je kupil iz Darnleyeve zbirke za 600.000 K ter je nato za isto ceno prepustil vladi. V to svrhu so zbrali prijatelji umetnosti 370.000 K.

Gostilna in jetika. Da pijančevanje zelo pospešuje jetiko, je obče znano. Toda tudi gostilna igra pri razvijanju jetike zelo važno vlogo. Brezdomno celo škoduje pljučam bivanje v napolnjenem, slabo prezračenem in z dimom napolnjenem prostoru. Seveda se ne da določiti, koliko je jetike kriv alkohol in koliko bivanje v gostilni. Na Angleskem je neki zdravnik dokazal, da je razširjanja jetike največ krivo dolgo bivanje v zaduhlih prostorih.

Japonski dar velikim nemškim knjižnicam. Pred kratkim so doble velike knjižnice v Nemčiji in dunajska dvorna knjižnica od cesarskega vseučilišča v Kyotu znamenito literarno darilo, namreč seznamek v tujih jezikih spisanih knjig na pravoslovni fakulteti v Ky ti. Med časniki je na prvem mestu imenovana na Dunaju izhajajoča »Allgemeine österreichische Gerichtszeitung«. Ta seznamek dokazuje, kako dobro je preskrbljeno japonsko vseučilišče z znanstvenimi deli in pripravi.

Mati in hči umrli tekom ene ure. V ponedeljek 11. t. m. je šla na Dunaju neka Ana Dobeš, ženska 40 let in soproga nekakega trgovca z drobnino obiskat, kakor je to delala vsaki dan, svojo mater, 68letno Marijo Arnold, ki je bila že več mesecev težko bolna. Med tem ko je Dobeš sedela ob zglavju matere, jo je zadela srčna kap ter je žena umrla v par minutah. Starica mati se je pa tako prestrašila, da se je njeno stanje naglo poslabšalo ter je izdihnila dušo tudi ona eno uro potem.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

Za pogrebelce v Hinjah sta poslala č. g. župnik Ivan Tavčar 20 kron (za župnišče), č. g. Janez Kunauer zbirko 10 kron.

Z Balkana.

Ljunezi so, kakor poročajo iz Carigrada, zapustili Prizrend.

V monastirskem okraju se je pojavila grška vataška četa, ki broji kakih 100 mož.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Deželnozborske volitve četrt skupine na Štajerskem.

Gradec 20. sept. Danes se vrši po celi Štajerski deželnozborska volitev za četrt skupino. Gotovo je, da na Spod. Štajerskem zmagata slovenska kandidata Ploj in Roš. Za izid vseh volitev bomo izvedeli baje šele pozno ponoči, ali pa jutri zjutraj.

Japonsko-ruska vojska.

Pariz, 20. septembra. Rusi se že umikajo iz Mukdena ter se utaborjujejo v utrdbah pri Tjenlinu. Kuropatkin se pri Mukdenu ne spusti v odločilno bitko.

London, 20. septembra. Ruske predstraže se bojujejo s četami generala Oku 25 kilometrov južno-zapadno od Mukdena. Tu so še vedno mnjenja, da pride pri Mukdenu do bitke.

Zagreb, 20. sept. Sem je došel nadškof Stadler. Jutri odputuje v Senj.

Pariz, 20. septembra. Nekateri časopisi naznanjajo, da Cambevo ministrstvo v prihodnjem zasedanju doživi zopet nevaren vihar, katerega bo proti Combu vprizoril Léon Bourgeois. V Bourgeoisovi večini bi bili socialisti izključeni, njegovo ministrstvo pa bi ne nadaljevalo proticerkvene gonje.

London, 20. septembra. Reuterjev urad trdi sedaj, da bodo Angleži odšli iz Lhase dne 23. t. m.

Meteorologično poročilo.

(Izšla nad morjem 306,3 m, srednji zračni tlak 736,0 mm)

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Noba	Relativna vlažnost
19. 9. zveč.	741,2	4,0	sr. sv. h.	obl.	
7. jut.	740,0	6,1	sl. jug.		
20. 9. popol.	739,2	11,0	sr. jvzh.	sk. obl.	0,0

Srednja večerajšnja temperatura 6,4°, norma 14,3°

Barve za umetnike, düsseldorfске dr. Schönfelda v. pušicah, za akademične slikarje, ter Kasparjeve in Spitzauerjeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vnjanja naročila proti povzetju. 524 7 11-7

Grenčica „Florian“ in likér „Florian“ najboljša kapljica za želodec. 1238 44

Zahvala. 1584 1-1

Katoliško izobraževalno društvo na Mirni se s tem iskreno zahvaljuje prebagozodni gospe Josipini Hočvarjevi, veleposestnici v Krakem in graščakinja na Mirni za poslanih 240 K kot darilo za pravno društveno zastavo.

Bog plačaj stotero!

Za odbor:

Matej Jenko,
t. č. blagajnik.

Alojzij Vole,
t. č. predsednik.

Zgaga, napenjanje, pehanje,

glavobol,

hudo srčno utripanje,

pomanjkanje spanja,

začasno bljuvanje

so znamenja želodčnih in črevesnih bolezni, katerih ne gre prezirati. V odstranjenju tega zlega naj se pije rogaški »templjev vrec«, kar priporočajo tudi zdravniki. Rogaški »Styria vrec« je močnejši, a piti se sme le periodično. 1437 č 2-1

Novo istrsko vino belo in črno,

v vsaki množini, kakor tudi »refoško«, se dobi po zmernih cenah pri gos. Šime Defar, posestniku in trgovcu v Tinjanu (pri Pazinu) Istra. Železniška postaja: Sv. Peter v Šumi. 1554 10-3

Za pristnost se jamči v vsakem oziru

Išče se

blagajničarka

za špecerijsko trgovino v Ljubljani.

P. nudb. pod »Blagajničarka 500, poste restante, Ljubljana. 1785 3-1

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, posebno na c. kr. I. in II. državnih gimnazijah, c. kr. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljskem tujak, zasebnih kakor tudi ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, v mehkih in trpežnih šolskih vezavah, po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastoj.

1521 10-8

Ljubljanski šolski koledar 2 vinarja.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

Iz Londona

16/9. 1904, ob 11. uri dop.

Naročeni najnovejši modeli sledé. Jon Robinson.

Izvirna brzjavka na gospoda Bernatoviča naslovljena se lahko vpogleda v izloženem oknu »Angleškega skladišča«, Mestni trg 5.

Za učeče se p. n. gospode in dame kakor tudi za šolsko mladež je obleka še 100% ceneja nego doslej.

Trgovski pomočnik,

več v vseh strokah trgovine, govori slovensko, hrvaško in nemško, želi dobiti mesto na Kranjskem ali Štajerskem. Nas op. l. listopada. — Naslov po 6 uravnalištvu »Slovenca«. 1582 3-1

3 pomočnike 3

dobro izurjene v svoji stroki

sprejme takoj

Anton Čebulj,

1579 2-1 krojaški mojster Jesenice, Gor.

Kdor želi

dobrega

istrijsanskega vina,

naj se obrne na naslov: Ivan Brženda, posestnik, Sv. Donat, P. Buzet, Istra.

Služba organista

se takoj odda 1581 3-1

v Štangi.

Župni urad Štanga-Litija.

Deklice ali dečki,

1572 ki si žele privatno priučiti (3) igranja na glasoviru in obenem teoriji, naj se zglase pod šifro: »Dober uspeh«, posterestante v Ljubljani.

Naznanilo. 1573 2-2

Naznanim, da moj oskrbnik pri Sv. Ani, gospod Henrik Skreta, zapusti mojo službo in da je njemu dano pooblastilo ugasnilo.

Sv. Ana, 16. septembra 1904.

Baron Friderik Born.